

Arapça Morfolojide Ustalık: Ecvef Fiiller

ل

و

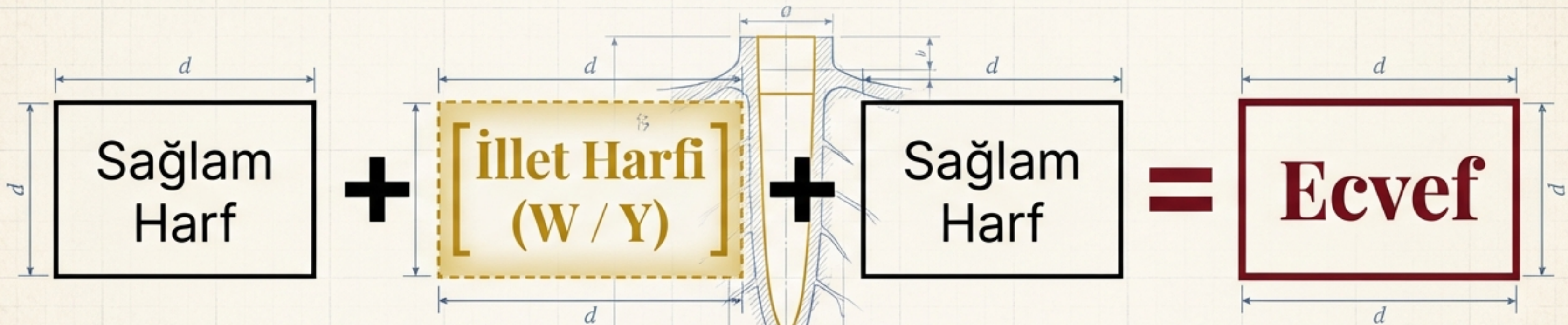
ف

Kavaidu'l Müşeccia Sarf 2 - 3. Ünite Özeti

İlahiyat Fakültesi Öğrencileri İçin Hazırlanmıştır.

Ecvef Fiil Nedir? (Orta Harfin Hikayesi)

Orta harfi (Aynu'l-fiil) illetli harf (و veya ي) olan fiillere 'Ecvef Fiil' denir.
"Ecvef", kelime anlamı olarak "içi boş" demektir.

weak letters
قال
Kāle

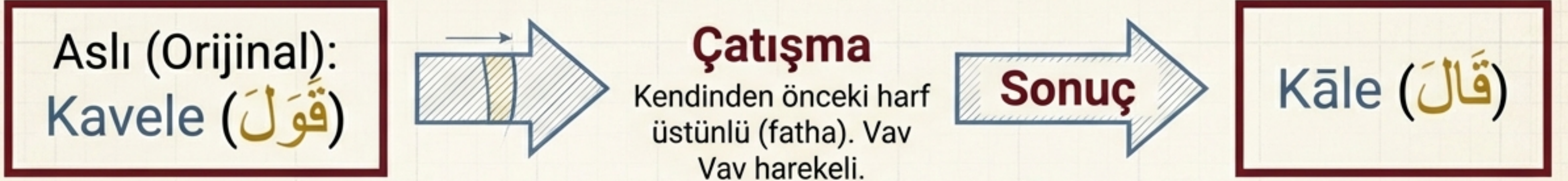
Aslı: Kevele (قول)
و

weak letters
باع
Bā'a

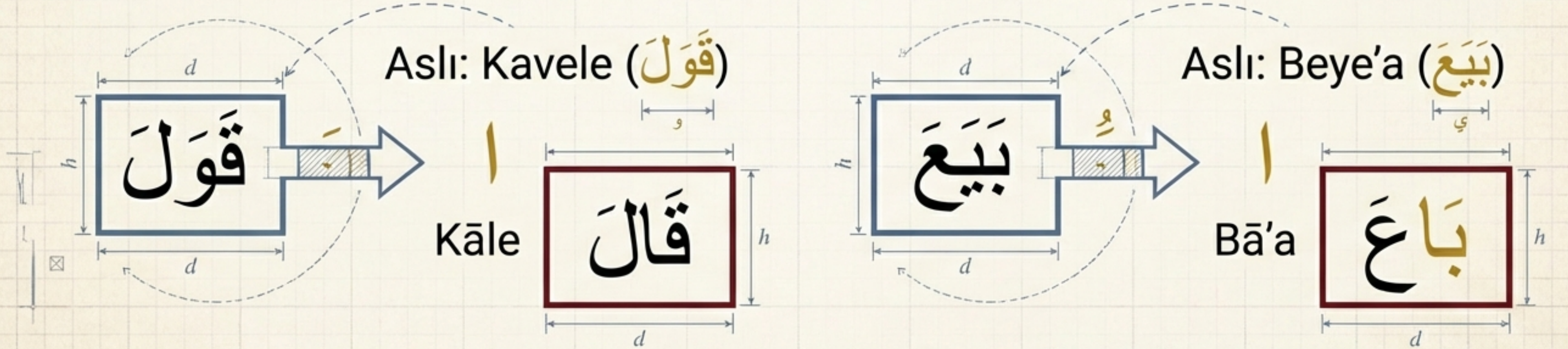
Aslı: Beye'a (بيع)
ي

Mazi Fiilde Dönüşüm Kuralı (İ'lal)

The Logic

Visual Diagram

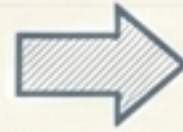

Kritik Kural: Orta Harf Ne Zaman Düşer?

Çakışma Kuralı (İltika-i Sakineyn)

Step 1

Qāla (قَالَ) + tu (تُ)

Sakin Alif
(Vowelsiz)

Sakin Lam
(Cezimli)

Qāl-tu (أ - ل) (قَالَتْ)

Step 3

Qāl-tu (قَالَتْ) → ~~آ~~

Qul-tu (قُلْتُ)

İki sakin yan yana gelemez!
(Two sukoon cannot meet)

Mazi fiilde son harf cezimli olduğunda, orta illet harfi düşer.

Mazi Çekimi (1. Bab - Nasara)

Şahıs (Türkçe)	Mazi Fiil (Arapça)
Huve (O Erkek)	قَالَ
Huma (O İki Erkek)	قَالَا
Hum (Onlar Erkek)	قَالُوا
Hiye (O Kadın)	قَالَتْ
Huma (O İki Kadın)	قَالَتَا
Hunne (Onlar Kadın)	قَالْنَ
Ente (Sen Erkek)	قُلْتِ
Entuma (Siz İkiniz Erkek)	قُلْتُمَا
Entum (Siz Erkekler)	قُلْتُمْ
Enti (Sen Kadın)	قُلْتِ
Entuma (Siz İkiniz Kadın)	قُلْتُمَا
Entunne (Siz Kadınlar)	قُلْتُنَّ
Ene (Ben)	قُلْتُ
Nahnu (Biz)	قُلْنَا

Düştükten Sonra: İlk Harfin Harekesi

Orta harf düşünce, ilk harf kökünü belli eder.

1. Bab (Aslı Vav)

Qawala → Qultu (قُلْتُ)

Orta Vav ise ilk harf Dammeli olur.

ق

2. Bab (Aslı Ya)

Beye'a → Bi'tu (بِعْتُ)

Orta Yav ise ilk harf Dammeli olur.

ب

4. Bab (Aslı Elif/Vav)

Havife → Hiftu (خِفْتُ)

Orta Vav ise ilk harf Hiikmeli olur.

خ

Orta harf düştüğünde, ilk harf kökün harekesini alır: Vav için Damma, Ya için Kasra.

Muzari Fiil: Kök Harfin Geri Dönüşü

Mazi'de Elif'e dönüşen harf, Muzari'de genellikle aslına döner.

Vav (و)

1. Bab (Nasara)

Ya (ي)

2. Bab (Darabe)

Elif (ا)

4. Bab (Samia)

Yekūlu (يَقُولُ)

Yebā'u (يَبِيعُ)

Yehāfu (يَخَافُ)

Muzari'de "Cemi Müennes" (Dişil Çoğul) Kuralı

UYARI: Hunne (O kadınlar)
ve **Entunne** (Siz kadınlar)

1. Yekūlu (يَقُولُ) + ne (نَ) → Yekūl^one (يَقُولْنَ) → **Yekulne** (يَقُلْنَ)

2. Yebī'u (يَبِيعُ) + ne (نَ) → Yebi'ne (يَبِيعْنَ)

Son harf sakinleştiği için orta harf düşer.

Muzari Çekim Tablosu (Özet)

Person Gender	3rd		2nd		1st	
	Masc	Fem	Singular	Dual	Hunne	Plural
O (Müzekker)	Yekūlu	(يَقُولُ)	Yekūlne	Yeki (يَقُولُ)	Yekulne	(يَقُلْنَ)
O (Müennes)	Yekūlu	(يَقُلُ)	Yekūlne	Yeki (يَطِيعُ)	Yekulne	(تَقُلْنَ)
Sen (Müzekker)	Yekūlu	(تَبِيعُ)	Yekulne	Toi (تَدْعُ)	Tekulne	(تَقُلْنَ)
Sen (Müennes)	Yekū'u	(يَبِيعُ)	Yebī''ne	F'u (يَبِيعُ)	Tekulne	(تَقُلْنَ)
Ben/Biz	Yekūlu	(يَبِينُ)	Yebī''ne	Biz (يَبِينُ)	Tekulne	(يَقُلْنَ)

Kırmızı alanlarda orta harf düşmüştür.

Emir Kipi: Kısalık ve Netlik

Muzari:

Başı At:

Sonu Cezimle:

Sakinler Çatışması

Sonuç:

تَقُولُ → قُولُ → قَوْلٌ → قَوْلٌ → قُلْ

Muzari:

Başı At:

Sonu Cezimle:

Sakinler Çatışması

Sonuç:

Yebā'u (يَبِيعُ) → Bā'u (بِيعُ) → Bā' (بِيعُ) → Bā' (بِيعُ) → Bā' (بِيعُ) → Bā' (بِيعُ)

Emir Kipinde İnce Detaylar

İllet harfi ne zaman geri döner?

Singular (Tekil)

Sen
(Eril)

Kul (قُلْ)

Sonu sakin -> Harf düştü.

Kūlī (قُولِي)

Sonu harekeli -> Harf geri geldi (Vav).

Siz
(Çoğul
Eril)

Kūlū (قُولُوا)

Sonu harekeli -> Harf geri geldi (Vav).

Kulne (قُلْنَ)

Sonu sakin -> Harf düştü.

Siz (Çoğul Eril)

Siz (Çoğul Dişil)

Kaynak Metinden Analiz: Ali İmran Suresi

﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ...﴾

Ecvef Emir

- Orta harf (**Vav**) iki sakin yan yana geldiği için düştü.
- Aslı: **Kūl**

Ecvef Mazi

- **'Tum'** zamiri geldiği için son sakinleşti, orta harf düştü.
- Aslı: **Kāne** + **tum**

Kaynak Metinden Analiz: Nisa Suresi

﴿ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ... ﴾

(Bakara, 249)

Ecvef Mazi + Cemi Vavı

Son harf (**Lam**) ötreli olduğu için (sakin deđil), orta harf (**Elif**) düşmedi.

3. Ünite Özet Kaideleri (Unutulmaması Gerekenler) Gerekenler)

1. ✓ • **Tanım:** Orta harfi illetli (Vav/Ya) olan fiil **Ecveftir**.
2. ✓ • **Mazi Kuralı:** Harekeli zamir (tu, na, vb.) gelirse orta harf **düşer** (Örn: **Kultu**).
3. ✓ • **Muzari Kuralı:** Müennes çoğul (Hunne/Entunne) gelirse orta harf **düşer** (Örn: **Yekulne**).
4. ✓ • **Emir Kuralı:** Tekil eril emirde son sakin olduğu için orta harf **düşer** (Örn: **Kul**).
5. ✓ • **Hareke:** Düşen harfin boşluğunu doldurmak için ilk harfin harekesi fiilin aslına göre değişir (**Ötre** veya **Esre**).

Sıra Sizde: Boşlukları Doldurun

Fiil: Sāra (سَارَ) - (Yürüdü)

1	Mazi (Ben / Ene): Sirtu
2.	Muzari (O / Huve): Yesiru
3.	Emir (Sen / Ente): Sir

Kaynak: Kavaidu'l Müşeccia Sarf 2, Marmara İlahiyat Vakfı Yayınları.